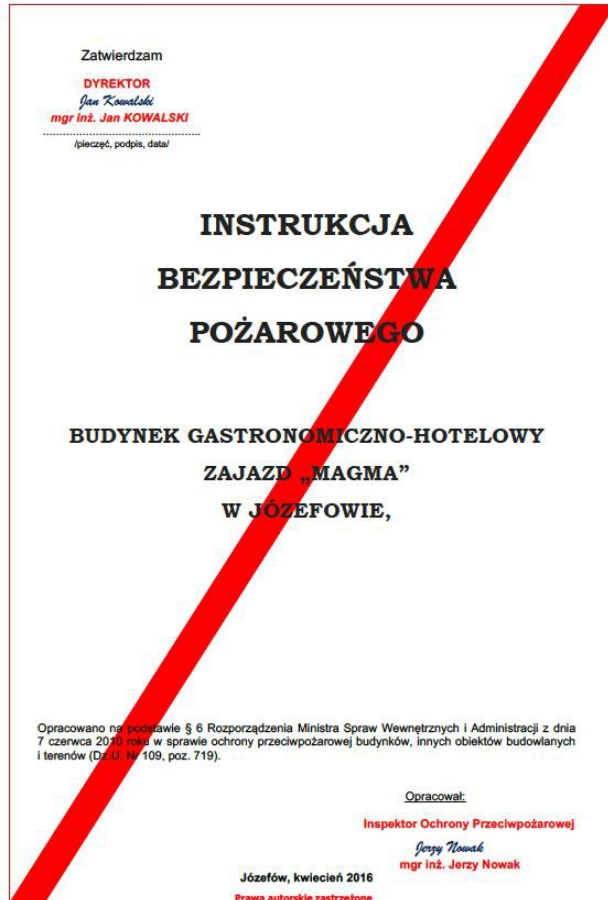

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego (IBP) Informacje podstawowe

Właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części, stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego.

IBP - Sposoby postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU ZACHOWAĆ SPOKÓJ!

- Zgłosić pożar
- **STRAŻ POŻARNA tel. nr 112 lub 998 PODAJĄC:**
- KTO zgłasza?
- CO się pali?
- GDZIE SIĘ PALI ? (adres zdarzenia)
- udać się w miejsce bezpieczne
- zabrać osoby niepełnosprawne
- zamykać drzwi
- poruszać się oznakowanymi drogami ewakuacyjnymi
- nie korzystać z wind
- zwracać uwagę na polecenia kierującego działaniami ratowniczymi
- podjąć próbę ugaszenia pożaru - Używając gaśnic!

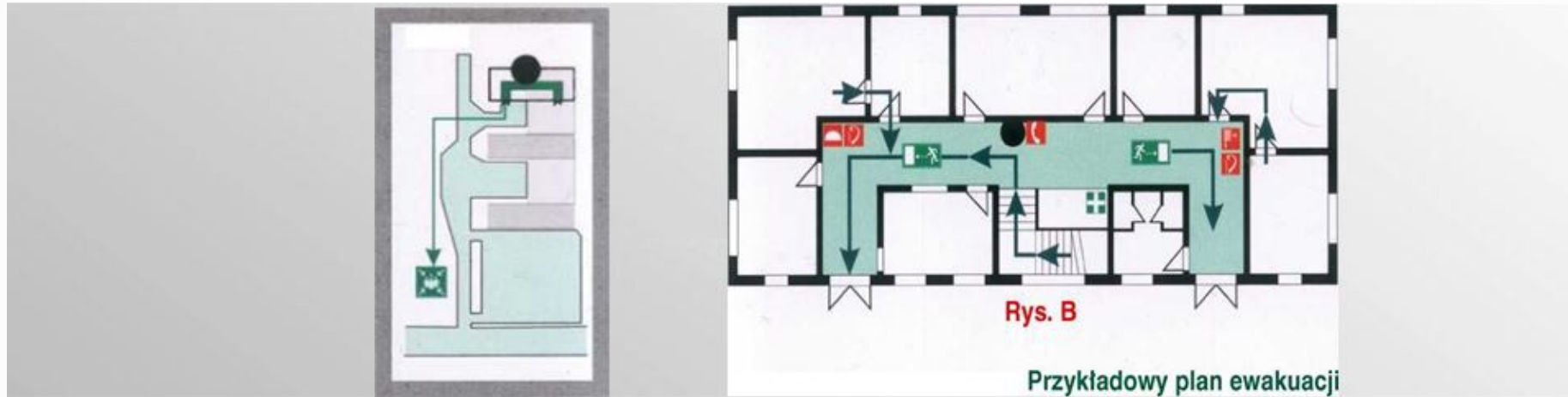
IBP - Sposoby postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia

Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania

Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania

Rys. A: Lokalizacja budynku na terenie zakładu i względem placu gromadzenia się osób ewakuowanych

Rys. B: Plan ewakuacji dla kondygnacji zlokalizowanej na parterze budynku.

Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania

IBP powinna zawierać:

sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników z treścią przedmiotowej instrukcji.

W wielu obiektach firmy zewnętrzne wykonują na ich terenie różne zadania zlecone, dlatego wszyscy pracownicy tych firm powinni być zapoznani z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego obowiązującą w tym obiekcie!

Obowiązki stałych użytkowników zakładu (IBP)

IBP powinna zawierać (c.d.):

zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej pracowników dla osób będących ich stałymi użytkownikami.

Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej na zajmowanym stanowisku są jednym z podstawowych elementów przygotowania zawodowego pracownika!!!

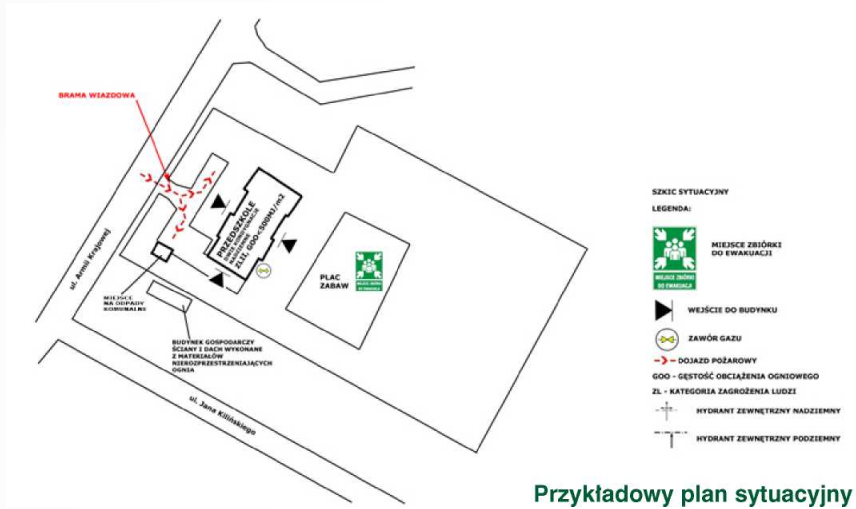

Plany obiektów (IBP)

IBP powinna także zawierać (c.d.):

plany obiektów obejmujące ich usytuowanie oraz terenu przyległego;

wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Warunki ochrony przeciwpożarowej (IBP)

W tej części IBP dla zakładu powinna zawierać:

- dane o lokalizacji zakładu oraz określenie możliwości dojazdu dla służb ratowniczych (dojazdy pożarowe),
- ogólne dane o zakresie prowadzonej działalności gospodarczej,
- opis procesów technologicznych oraz charakterystykę pożarową procesów technologicznych i materiałów niebezpiecznych pod względem pożarowym,
- charakterystykę warunków budowlanych i warunków ewakuacji ludzi,
- charakterystykę zastosowanych w zakładzie technicznych zabezpieczeń przeciwpożarowych i istniejącego zaopatrzenia wodnego do zewnętrznego gaszenia pożaru.

Warunki ochrony przeciwpożarowej (IBP)

Prognoza możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru w obiekcie (zakładzie), obejmująca:

- **określenie rodzajów i ilości substancji palnych,**
- **rodzaje potencjalnych źródeł zapłonu występujących w zakładzie,**
- **ocenę zastosowanych w zakładzie zabezpieczeń technicznych,**
- **ocenę zagrożenia wybuchem obejmującą:**
  - **właściwości palne, które informują o zachowaniu się substancji w trakcie spalania i o możliwości zapoczątkowania pożaru lub wybuchu, takie jak: temperatura zapłonu, granice wybuchowości, graniczne stężenie tlenu,**
  - **właściwości atmosfery wybuchowej związane z zapłonem, takie jak: minimalna energia zapłonu, minimalna temperatura samozapłonu atmosfery wybuchowej, minimalna temperatura samozapłonu warstwy pyłu,**
  - **właściwości charakteryzujące przebieg wybuchu charakteryzowane danymi, takimi jak:**

maksymalne ciśnienie wybuchu, maksymalna szybkość narastania ciśnienia wybuchu,
maksymalny doświadczalny bezpieczny prześwit.
Warunki ochrony przeciwpożarowej (IBP)

Dane charakteryzujące właściwości fizykochemiczne substancji palnych (ciekłych i gazowych) takie jak:

- nazwa substancji,
- wzór chemiczny,
- temperatura zapłonu,
- ciepło spalania,
- charakterystyka reakcji spalania,
- granice wybuchowości (dolna i górna),
- masa cząsteczkowa,
- klasa temperaturowa,
- gęstość względem powietrza,

- temperatura wrzenia,

Warunki ochrony przeciwpożarowej (IBP)

- temperatura topnienia,

- grupa wybuchowości.

Do oceny możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru należy zebrać także dane, takie jak:

- zdolność do mieszania się palnych par i gazów z utleniaczem (powietrzem),
- barwa, zapach,
- stan skupienia w warunkach normalnych,
- reaktywność,
- wpływ zmian temperatury i ciśnienia na właściwości chemiczne,
- ilość substancji (składowana oraz zużycie dobowe na poszczególnych stanowiskach pracy).

Warunki ochrony przeciwpożarowej (IBP)

W przypadku występowania pyłów należy uwzględnić:

- wielkość cząstek (stopień rozdrobnienia),
- temperaturę tlenia pyłu osiadłego (warstwa 5 mm),
- temperaturę zapłonu chmury pyłowej,
- granice wybuchowości (dolną i górną),
- minimalną energię zapalającą,
- maksymalne ciśnienie wybuchu,
- maksymalną szybkość narastania ciśnienia wybuchu,
- ciepło spalania,
- gęstość.

Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice (IBP)

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego określa wyposażenie w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym.

Dotyczy to w szczególności:

- stałych i półstałych urządzeń gaśniczych oraz zabezpieczających,**
- urządzeń wchodzących w skład systemu sygnalizacji pożarowej,**
- urządzeń wchodzących w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego,**
- instalacji oświetlenia ewakuacyjnego,**
- hydrantów, zaworów hydrantowych „52”,**
- pomp w pompowniach przeciwpożarowych,**
- przeciwpożarowych klap odcinających,**
- urządzeń oddymiających,**

- drzwi i bram przeciwpożarowych, o ile są wyposażone w systemy sterowania,

Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice - Przeglądy techniczne sprzętu przeciwpożarowego

- gaśnic przenośnych i przewoźnych.

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym, zgodnie z zasadami określonymi w:

- Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
- jednośnej dokumentacji techniczno-ruchowej,
- instrukcjach obsługi wydanych przez producenta.

§ 3 rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719)

Przeglądy i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Przeglądy mogą przeprowadzać osoby posiadające odpowiednie przeszkolenie!

Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice -Przeglądy techniczne sprzętu przeciwpożarowego

Kontrola i konserwacja okresowa hydrantu wewnętrznego obejmuje:

- sprawdzenie stanu technicznego i funkcjonowania elementów hydrantu (szafki hydrantowej, zaworu hydrantowego, zwijadła, łącznika, węża hydrantowego, prądownicy itp.)
- sprawdzenie stanu przewodów rurowych zasilających w wodę,
- pomiar wydajności wody i ciśnienia,
- opróżnienie węża hydrantowego z wody i osuszenie za pomocą wentylatora,
- oznakowanie hydrantu po przeglądzie.

Sprawdzony hydrant oznaczony jest etykietą z napisem „SPRAWDZONY”, wraz z datą wykonanego i datą następnego przeglądu oraz imienną pieczętką konserwatora.

Węże hydrantowe powinny być co 5 lat poddane próbie ciśnieniowej, zgodnie z PN-EN 671-3!

Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice -Przeglądy techniczne sprzętu przeciwpożarowego

Hydranty zewnętrzne

Zakres wykonywanych czynności w ramach badania:

- sprawdzenie stanu technicznego hydrantu zewnętrznego,
- sprawdzenie otwarcia zasuwy,
- dokonanie pomiaru przepływomierzem wydajności nominalnej i ciśnienia na zaworze hydrantu zewnętrznego.

Każde badanie hydrantu zewnętrznego dokumentowane jest protokołem z wynikami testów, datami bieżącego i następnego przeglądu, zaleceniami oraz podpisem konserwatora.

Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice -Przeglądy techniczne sprzętu przeciwpożarowego

Gaśnice -Zakres wykonywanych czynności w ramach okresowego badania gaśnic i agregatów:

- ogłędziny zewnętrzne (uszkodzenia mechaniczne, korozja, stan plomb i zawleczek),
- dla gaśnic o pojemności zbiornika powyżej 6 dm³ - sprawdzenie ważności legalizacji UDT,
- sprawdzenie stopnia napełnienia środkiem gaśniczym i stanu czynnika wyrzucającego,
- sprawdzenie lokalizacji i stanu zamocowania,
- naklejenie kontrolki z datą następnego badania.

Przeglądy techniczne gaśnic powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz na rok.

Sposoby postępowania w wypadku pożaru lub innego zagrożenia

Podstawowe zasady właściwego reagowania w razie pożaru lub innego zagrożenia to:

- zachować spokój. Zapobiegać panice,
- natychmiastowy alarm pożarowy. Przy pomocy przycisku pożarowego lub telefonicznie powiadomić straż pożarną, podając miejsce i rodzaj zdarzenia,
- ratować ludzi. Ratowanie ludzi jest najważniejsze. Należy pomagać rannym, niesprawnym, starszym współpracownikom, wzywać pomoc medyczną,
- osoby, na których pali się ubranie zatrzymać, okryć kocem, płaszczem lub kurtką, położyć na podłodze i ugasić przez toczenie po podłodze,
- podczas pożaru urządzeń elektrycznych: **ODŁĄCZYĆ PRĄD**,
- zamknąć zamknięcia przeciwpożarowe, drzwi i okna,
- zwalczać pożar przy pomocy dostępnych urządzeń gaśniczych,
- opuścić objęte pożarem pomieszczenia ze względu na zagrożenie dymem - zamknąć okna i drzwi, jeśli to możliwe.

W żadnym wypadku nie zamykać drzwi na klucz, gdyż utrudni to działania straży pożarnej.

Sposoby postępowania w wypadku pożaru lub innego zagrożenia

szybko budynek dostępnymi drogami ewakuacyjnymi - jednak bez paniki,

Zwalczanie pożaru przez pracowników

- podczas ewakuacji w żadnym wypadku **NIE UŻYWAĆ WIND.**

Na możliwość zwalczania pożaru przez pracowników wpływają następujące czynniki:

- miejscowe uwarunkowania,
- personel będący do dyspozycji,
- dostępne środki (gaśnice, specjalne środki gaśnicze, takie jak: para, woda, piasek, cement),
- wyszkolenie personelu zakładowego (ćwiczenia praktyczne w gaszeniu),
- przyjęte rozwiązania organizacyjne (określone w instrukcji alarmowania),
- możliwość szybkiego wykrycia pożaru,
- dostępność sprzętu gaśniczego,
- sprawność i dostępność wyłączników awaryjnych,
- dostępność dróg ewakuacji,

·oznakowanie wyposażenia przeciwpożarowego (prysznice gaśnicze, prysznice do przemywania oczu,

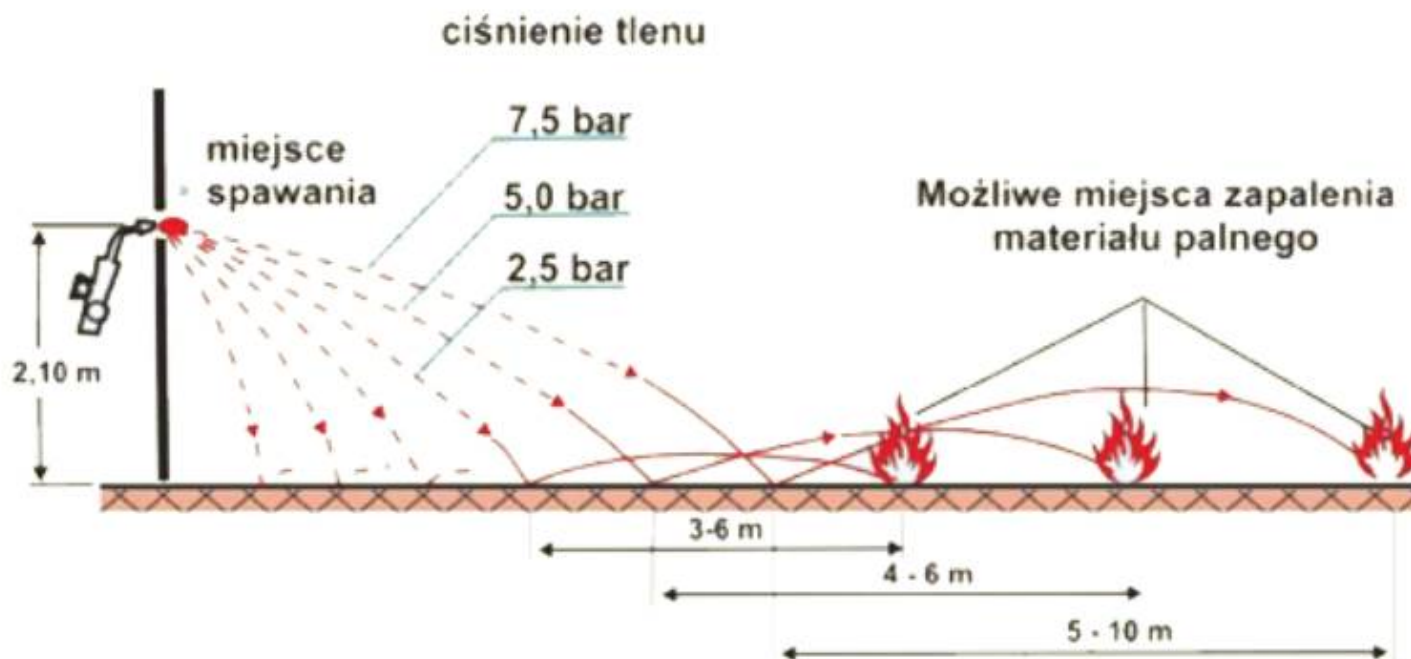
Sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Do prac niebezpiecznych pod względem pożarowym zaliczamy w szczególności:

- prace remontowo-budowlane z użyciem ognia otwartego, prowadzone wewnątrz obiektu,
- na przyległym do niego terenie, gdzie występują materiały palne,
- prace z zastosowaniem gazów, cieczy i pyłów palnych, przy których mogą powstawać mieszaniny wybuchowe, np.: malowanie, lakierowanie, klejenie,
- wszelkie prace prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem,
- prace z ogniem otwartym, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np.: spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
- podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów substancjami palnymi,
- konserwacja dachów z podgrzewaniem smoły i lepików itp.
- spalanie materiałów, rozpalanie ognisk,
- używanie materiałów pirotechnicznych,

- suszenie materiałów i substancji palnych,
- **Sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym**

Odpryski spawalnicze – możliwy zasięg

Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich prowadzenia

Z każdego miejsca w obiekcie, w którym mogą przebywać ludzie, powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, umożliwiające szybkie i bezpieczne opuszczanie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające na:

- zapewnieniu dostatecznej liczby, wysokości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
- zachowaniu dopuszczalnej długości, wysokości i szerokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych,
- zapewnieniu bezpiecznej pod względem pożarowym obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń,
- zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno-budowlanych zapewniających usuwanie dymu,
- zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego i zapasowego)
- w pomieszczeniach i na drogach ewakuacyjnych wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych,
- zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych przez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich prowadzenia

Na przebieg ewakuacji ludzi podczas pożaru lub innego zagrożenia mają wpływ następujące czynniki:

- **znajomość budynku,**
- **uwaga,**
- **mobilność,**
- **przynależność socjalna,**
- **odpowiedzialność,**
- **czynności wykonywane w budynku,**
- **zobowiązania.**

Sposoby zapoznania użytkowników obiektu z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji

Celem szkolenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej jest zapoznanie pracowników z obowiązkami i zadaniami w zakresie zapobiegania powstawaniu pożarów oraz sposobami postępowania w razie pożaru lub innego zagrożenia.

W wyniku szkolenia każdy pracownik powinien znać:

- **zagrożenie pożarowe występujące w obiekcie, w którym jest zatrudniony,**
- **przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,**
- **treść zakładowej (obiektowej) instrukcji bezpieczeństwa pożarowego,**
- **przepisy przeciwpożarowe, dotyczące zadań realizowanych przez pracownika,**
- **miejsca rozmieszczenia, przeznaczenie oraz obsługę podręcznego sprzętu gaśniczego w miejscu wykonywanej pracy,**
- **zasady postępowania na wypadek pożaru.**

Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla pracowników będących ich stałymi użytkownikami

W celu zapewnienia właściwych warunków organizacyjnych, ułatwiających stosowanie w praktyce zakładu zasad bezpieczeństwa pożarowego, Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna jasno precyzować zadania i obowiązki w tym zakresie dla wszystkich pracowników i osób funkcyjnych (zastępców dyrektora, kierowników komórek organizacyjnych, specjalistów itd.).

Wszyscy pracownicy zakładu powinni znać:

- zagrożenia pożarowe na zajmowanym stanowisku pracy,**
- sposoby przeciwdziałania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru,**
- zasady postępowania w wypadku pożaru lub innego zagrożenia oraz obsługę gaśnic znajdujących się w pobliżu stanowiska pracy,**
- rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych w rejonie stanowiska pracy,**
- zasady zachowania się w razie koniecznej ewakuacji,**
- zasady uczestniczenia w akcji ratowniczo gaśniczej i ewakuacji oraz udzielania pomocy osobom poszkodowanym - z zachowaniem zasad bezpieczeństwa,**
- zasady postępowania w razie stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa pożarowego.**

Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla pracowników będących ich stałymi użytkownikami

Kierownicy komórek organizacyjnych powinni znać:

- zagrożenia pożarowe związane z podległymi stanowiskami pracy i obiektami, w których są one zlokalizowane,
- sposoby przeciwdziałania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru na stanowiskach pracy kierowanej komórki organizacyjnej,
- zasady postępowania w wypadku pożaru lub innego zagrożenia oraz obsługę gaśnic znajdujących się w rejonie stanowisk pracy kierowanej komórki organizacyjnej,
- rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych,
- zadania ciążące na kierowniku komórki organizacyjnej w razie koniecznej ewakuacji,
- zasady udziału podległych pracowników w akcji ratowniczo-gaśniczej i ewakuacji oraz udzielania pomocy osobom poszkodowanym - z zachowaniem zasad bezpieczeństwa,
- zasady postępowania w razie stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa pożarowego na stanowiskach pracy kierowanej komórki.

Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla pracowników będących ich stałymi użytkownikami

Ponadto powinni kierownicy komórek organizacyjnych powinni zapewnić:

- **prorowadzenie szkolenia instruktażowego na stanowisku pracy, w zakresie ochrony przeciwpożarowej osób nowoprzyjętych,**
- **egzekwowanie przestrzegania przepisów w zakresie ochrony przeciwpożarowej przez podległych pracowników o osoby przebywające na terenie (pomieszczenia, obiekty) działania komórki organizacyjnej.**

Plany obiektów

Plany obiektów powinny obejmować także ich usytuowanie, oraz teren przyległy, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:

- **powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku, odległości od obiektów sąsiadujących,**
- **parametrów pożarowych występujących substancji palnych,**
- **gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,**
- **kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,**
- **lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,**
- **podziału obiektu na strefy pożarowe,**
- **warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,**
- **miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,**

- **wskazania dojść do dźwigów dla ekip ratowniczych,**
- **hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,**
- **dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony.**